

„A megszentelt élet az Egyháznak
adott ajándék,
az Egyházban születik és növekszik,
teljes egészében
az Egyházra irányul.”

(A II. Vatikáni Zsinat tanításából)

**A gyermekkeresztelés
szertartása**

Liturgia Ipacs Bence atyával

7. oldal

**Bemutakoznak a kőszegi
domonkos nővérek**

Hit, élet és történelem

11. oldal

**Jézus ügyének apostola
Kemenesalján**

Interjú dr. Koltai Jenő esperes úrral

14-15. oldal

A megszentelt élet példái

A megszentelt élet évében járunk, február hónap pedig különösen is a megszentelt élethez kapcsolódik, mivel Urunk bemutatásának (Gyertyaszentelő Boldogasszonynak) ünnepe egyben a szerzetesi hivatásokért való könyörgő nap is. Ennek kapcsán a következőkben – és a megszentelt élet évében a későbbiekben is – olyan embereket ismerhetnek meg, akik elkötelezettek a megszentelt szerzetesi élet iránt, viszont annak különböző formáit gyakorolják.

A zalaegerszegi Jézus Szíve Ferences Plébánián szolgál Kis Kornél ferences testvér, akit ez év januárjában diakónussá szentelt Veres András megyéspüspök.

Mikor fogalmazódott meg Önben, hogy a szerzetesi hivatást választja?

Húszévesen fogalmazódott meg bennem, úgy az ezredfordulón. Tizenhárom éves koromban keresztelkedtem meg, de – bár a döntésem tudatos volt – a középiskolás időszak újdonságai elsodortak, és igazán csak 2000 körül tértem meg. Ekkor már megalkuvás nélkül akartam megélni keresztény voltomat. A gyöngyösi plébániáról pedig már ismertem a szerzeteseket.

Mi előzte meg az öt évvel ezelőtti örökfogadalom-tételét?

Az örökfogadalmat a növendékevek előzték meg, ami a szerzetessé érés fontos időszaka, hiszen élve a szerzetesi életet, sokminden változhat ahhoz képest, amit kívülről gondoltunk róla. Mégsem mondanám az illúzióvesztés

korszakának mindenestől, hiszen alapvetőbb és valóságosabb az a tapasztalat, ami mégis a szerzetessé válásztására sarkall, hiszen Isten a kezdeményező.

Mennyire támogatta családjá, támogatták Önt a barátai a döntésben?

Támogattak, ha nem is igazán értették. Szüleim nem vallásosak, katolikus hozzátartozóimnak pedig kezdetben ez túl sok volt. Rokonaim javarészt már meg is haltak, ami azért fontos, mert nem hívőként nem imádkozhattak értem hivatásom bontakozásakor, viszont most annál inkább megtehetik.

A diakónusszentelésen a megyéspüspök a homíliájában Szent Pál tanítása nyomán a buzgóság mellett az alázatot állította Ön elé követendő példaként. Melyek azok az irányelvek, amelyek szerint a napjait éli?

Most az igehirdetést, a Szentírás szeretetét tartom a legfontosabbnak, erre kaptam megbízást, valamint hatalmat a diakónusszentelésben, és mindezt természetesen a tisztaság, a tulajdon nélkülség, illetve engedelmesség fogadalmá teszi sajátosan ferences szolgálattá, sajátos fűszerezésűvé.

Az Árpád-házi Szent Margitról nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek közössége sajátos módon tekinthető magyarnak: osztrák és olasz szerzetesek alapították, de létrejöttétől kezdve mégis szerves részét képi a magyar Egyháznak és társadalomnak. Az első kolostort 1868-ban, Kőszegen építették. Míra nővér szívesen állt a Martinus rendelkezésére.

Mi a közösség legfőbb hivatása?

A Domonkos Rend a Prédikátorok Rendje, melyet egy tévedésekkel teli korban alapított Szent Domonkos, amikor az igazságot sokan tudva vagy tudtuk nélkül igyekeztek elferdíteni (ahogy ma is). Az Igazságot, amely nem egy gondolati rendszer, hanem egy személy: Krisztus. Ezért jelszava a rendnek a Veritas, az Igazság. Ezt az Igazságot hirdetjük mindazzal, amit teszünk vagy nem teszünk, tehát nem csak a szavainkkal, hanem egész életünkkel, különösen közösségi életünkkel. Szent Domonkosról feljegyezték kortársai, hogy mindig Istennel és Istenről beszélt, a legfőbb hivatásunk, hogy a kápolnában, a Szentírásban és az életünkben szemlélt Igazságot továbbadjuk az embereknek, hogy nekik is legyen miből, miért élni.

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye havilaga

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Szerkesztők:** Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • **Nyomdai kivitelezés:** Premier Nyomda Kft. (1117 Budapest, Budafoki út 64.) • **Felelős vezető:** Hlinka Zsolt • **Megrendelés száma:** 73171/37 • 2015. január • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató • **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

Mik az első gondolatai, ha hivatásának történetéről kérdezem? Volt személyes kötődése a Domonkos Rendi Nővérek közösségéhez?

A hivatásom története csodával határos, ugyanis 26 éves koromig hitetlen voltam. Kerestem az életem értelmét 14 éves koromtól, sokféle evilági érték tűnt egy darabig olyan biztosnak, amire alapozhatnám életemet, de aztán sorban kiderült róluk, hogy végesek és mégsem tartanak meg. Ebben a fájdalmas állapotomban, végső kétségbeesésemben fogalmaztam meg a gondolatot: ember nem tud rajtam segíteni, én sem magamon, ha van Isten, akkor most segítsen. Ekkor a szobámban az ágy mellett a lámpámon dísz tárgyként lógó rózsafüzér feszülete lassan felém fordult – és ez számomra világosan azt jelentette, hogy Isten fordult felém. Ugyanekkor a szobában megéreztem valaki jelenlétét, egy velem mélyen együtt érző, engem soha nem tapasztalt módon szerető, engem és gyötrődésemet, keresésemet nálam is jobban ismerő személyét, akiről tudtam, hogy Jézus. Hálát és fájdalmat éreztem egyszerre, fájdalom, hogy mindeddig vak voltam rá, pedig végig velem volt, van, közben pedig végtelen hálát, hogy rátalálhattam, hogy ő rám talált. Megtérésem után hamar elkezdtem járni szentségfelkészítő hittanokra a domonkos atyákhoz Debrecenben, ahol az egyetemem végeztem. Diploma után pedig a budakeszi domonkos nővérek vették át a szolgálatot. Ott találkoztam először fiatal szerzetesnőkkel, és igen elgondolkodtatott, hogy egészséges, szép, értelmes, fiatal lányok miért vállalkoznak erre az életformára. Ahogy beszélgettem velük, egyszer csak „irigység” fogott el, hogy milyen jó nekik, egészen, megalkuvás nélkül, egész lényükkel „hivatalosan” is annak szentelhetik az életüket, ami a legcsodálatosabb, Isten szeretetének. Fel is háborodtam, hogy erről miért nem tudni, miért nem mondják be a híradóba, miért nem tanítják az iskolában, hogy így is lehet élni ezt az életet itt a földön.

Mennyire lehet ez megnyerő a mai fiatalság számára? Nem találkoznak gyakran ellenszenvvel a fiatalok részéről?

A mai fiatalokról szólva, addig, amíg nem ismernek meg minket, sokféle negatív sztereotípiát él a fejükben rólunk.

Vannak, akik felismerik, hogy Istenhez tartozunk, és Istenhez való negatív viszonyukat fejezik ki rajtunk keresztül. Ez azonban elég ritka. Mellesleg ezért is jó a habitus (szerezeti öltözék), mert mindenkit, aki így lát minket, állásfoglalásra készítet Istenel kapcsolatban. Ami sokkal gyakoribb, hogy mihelyt megismernek bennünket, örülnek, ha találkozhatnak velünk, eljönnek rendezvényeinkre, lelki vezetést vagy lelki gyakorlat-vezetést kérnek, sokuknak az Istenel való különböző formájú találkozás lehetősége a velünk való együttélés.

Szár Gyula Gergely atya plébánosként a Győri Egyházmegyében szolgál, mint közösségben is élő premontrei szerzetespap, de a Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnáziumban is tevékenykedik Szombathelyen.

Mikor döntötte el, hogy papként szeretne szolgálni?

Hatévesen tudtam már, csak ez nem maradt így sokáig. Nem nagyon tetszett az ötlet a rokonságnak: még öt év volt hátra a kommunizusból, cölibátus, hosszú fekete ruha, de engem valaki vagy valami mégis megragadott már akkor. Az is lehet persze, hogy még nem valaki, csak valami. Aztán sok minden más is akartam lenni. A kedvenc tantárgyam a biológia lett. Állattenyésztő-állategészségügyi technikus, majd okleveles agrármérnök lettem. De egyszer csak úgy kellett feltennem magamnak a kérdést: az emberek pénzével, vagy inkább a lelkével szeretnék foglalkozni? Úgy éreztem: Isten a másodikra szavaz.

Miért a szerzetesi életet választotta?

Hatévesen még nem tudtam a szerzetességről, később viszont főleg a cserkészlet révén sokféle szerzetessel találkoztam. Különösen is sok jó ismeretséget kötöttem a szerzetesrendek által fenntartott csapatok és legfőképpen a csornai apátság révén. Mindannyiunk legfőbb vágya szeretni és szeretve lenni, ezt a legtöbb ember egy boldog családban képzele el. Igyekeztem én is így készülni, bár az előbb említett érzés mindig ott volt: mi van, ha mégsem ez az én utam, ha mást kér tőlem Isten? Ám ha a szerzetesi hivatásra gondol az ember, gyakran elveszik a negatív gondolatokban: le

kell mondani a családról, nem lesz saját gyerekem, nem leszek gazdag és sikeres az emberek többsége szerint. Csak hogy megfelelünk arról, hogy Isten nem elvenni akar tőlünk dolgokat, hanem inkább adni, esetleg jobbat, talán hozzánk illőbbet, más, talán jobb keretet az előbb említett szeretetkapcsolatok megéléséhez. Hiszen tapasztalatom volt az is, hogy a család mellett másfajta közösségekben is ott van a lehetőség a lelki és szellemi kapcsolatok megélésére. Az ifjúsággal való foglalkozás során sejtettem meg: előfordult, hogy többet tudok egy-egy fiatalról, jobban alakítom a gondolkodását, mint a saját szülei. Végül egy idősebb pap barátom fogalmazta meg: „az emberi élet teljessége leginkább a pap előtt mutatkozik meg”. Ha jobban belegondolunk nem is én választok, hanem Isten választ engem, és itt az ideje, hogy elfogadjam a választását, hiszen egészen idáig kitartott mellettem.

Mennyire és milyen módon lehet megnyerni a fiatalokat, illetve szorgalmazni, hogy bátran válasszák a szerzetesi életet?

Csak Isten tudja megnyerni a fiatalokat. Az viszont fontos, hogy vonzó életpéldák legyenek előttük. A kísértéseket legyőzve, a részletkérdéseken felülemelkedve, meg kell tanulnunk jól érezni magunkat a bőrünkben. Isten terve szerint helyt kell állnunk az emberi kapcsolatokban. Kell, hogy nyugalmat árásszon a szerzetes, azaz tudjon megnyugtatni, hiszen sokszor háborog az ember lelke. Kell, hogy jó társaság legyen, „jó fej”, de egyben Isten gondolatainak őszinte továbbítója is, jó barát, aki tud figyelmeztetni, szigorú követelményeket állítani is, a jövőbe látva, a múlt és mások tapasztalatainak ismerete által. Ha egy fiatal érez valami a mienkhez hasonló hívást, lássa, hogy nagyon is van értelme így élni, mert boldog és barátságos embereket talál nálunk, akik tényleg Krisztus példáját követik. Persze nem nagy hiba minden gyermekünket a család

életre készíteni fel, hiszen csak abból lesz jó pap, szerzetes, szerzetesnő, aki jó családapa, családaya is lenne. De közben újra és újra biztatni is kell az ifjakat, tartsák nyitva lelki szemeiket és füleiket, hogy meghallják és megértsék, ha a Mindenható esetleg egy számukra még különlegesebb kalandra hívja őket: az Istennek szentelt élet útjára.

Nehéz történelmi időkben alapította a verbita missziósok közösségét Szent Arnold Janssen német pap. A kőszegi Szent Imre Misszióház 1930-ban nyitotta meg kapuit. Szabó Alex SVD testvér e közösségben él, de nem mint pap, hanem mint verbita testvér szolgál.

Mikor került kapcsolatba a verbita közösséggel?

Esztergomban tanultam a ferenceseknél, és már ezekben az években megfogalmazódott bennem, és napról napra éreztem, hogy a Jóisten missziós szerzetesnek hív. Így a gimnázium befejezése után 1999 nyarán el is kezdtem a noviciátust a kőszegi Szent Imre Misszióházunkban.

Milyen feladatokat lát el a közösségben?

Tíz évig a budatétényi misszióházunkban voltam, ott tanultam és szolgáltam. Öt éve jöttem ide Kőszegre. Jelenleg tagja vagyok a Provinciális Tanácsnak és a Házi Tanácsnak mint admonitor. Az admonitor legfőbb feladata az alkotmánybírókéhoz hasonlítható, követi, hogy a tartományi/házi tanács egyes döntései harmóniában vannak-e a rendi Konstitúció előírásaival. Emellett missziós referens vagyok, a missziós titkár atyával dolgozom együtt, vezetem a kőszegi missziós irodát.

Mennyire fogadta el a környezete azt, hogy Ön ezt az utat választotta?

Természetesen, mivel mélyen vallásos nagycsaládból származom, nem volt meglepő a szüleim és a rokonaim számára sem, hogy ezen az úton indulok el. Bár a missziós hivatáshoz hozzátartozik az is, hogy „az egész világ a mi plébániánk”, vagyis hogy bármikor küldhetnek más országba vagy kontinensre szolgálni. Az első években ez a missziós gondolat kissé megijesztette szüleimet, de később megértették, elfogadták, és nagy szeretettel támogatnak.

Milyen világi akadályokkal kell szembenéznie nap mint nap a munkája során?

Egy kérdéssel válaszolnék: Mit jelent a missziós szerzetes-testvéri hivatás napjainkban? Szerzetes-testvérek mindig is voltak az Isteni Ige Társaságában. A missziós testvér fogadalmaival Istenhez kapcsolódva hirdeti az örömhírt, így tanúságot tesz, ott ahol szolgál, akár a nyomdában, akár mint orvos a kórházakban, akár az egyetemeken és még sorolhatnánk. Az élet minden területén szükség van az Egyházra, hogy napról napra megtapasztaljuk Janssen Szent Arnold, alapító atyánk szavait: „Az Ige világossága és a kegyelem Lelke elől hátráljon meg a bűn sötétsége és a hitelenség éjszakája, és éljen Jézus Szíve az emberek szívében.”

H. Pezenhófer Brigitta

Az én szerzetesem

A megszentelt élet évéhez kapcsolódva néhány családos olvasónk osztja meg velünk egy-egy szerzetessel kapcsolatos gondolatait, miben példa ő, mit jelent számára.

Felnőttként ismertem meg Ancilla nővért a Notre Dame Női Kanonok- és Tanítórendből. Tudom, hogy hosszú életében sok mindent megélt, sokat szenvedett, sokat tanított és sokat imádkozott. Tanítványai valószínűleg csodálatos nekrológot tudnának írni róla. Nagyon sokan jártak hozzá, sokan szerették. Nekem életének utolsó éveit jutottak. Ancilla nővér 96 éves korában bekövetkezett haláláig a szerzetesi élet, az elkötelezettség és szerető elfogadás példáját mutatta nekem. Szeretettel látogatta rendtársait, a bekerült idős betegeket, mindenkihez volt néhány jó szava és valami finomsága. Minden pillanatát beosztotta: imával és munkával teltek napjai. Minden szenvedését felajánlotta, nem panaszkodott, és bár betegségei régen felmentettek volna, az utolsó pillanatig előírta magának a szerzetesi élet szabályai szerint a feladatokat. Tudatosan készült az örök hazába, rendtársai és az őt szeretők imájától kísérve. Számomra a szerető alázat mintaképe volt. Egyik legkedvesebb történetem vele kapcsolatban: 92 éves volt, amikor azt kaptam, hogy németül olvassa a Bibliát. Kérdeztem, hogy miért olvassa németül, hiszen ott van mellette a magyar, az sokkal könnyebben érthető lenne. Azt válaszolta, hogy nem akar elfelejteni németül, mert lehet, hogy még szüksége lesz rá.

Kedves szerzetesem Werner József verbita missziós atya, aki Kőszegen él és már 80 éves is elmúlt. Hozzá járok lelki vezetésre, gyónásra. Lényegében az fogott meg benne leginkább, hogy nagyon szépen beszél. Nemcsak a tartalma figyelemfelkeltő és könnyen befogadható, de hanghordo-

zása és hangszíne is kellemes, jó hallgatni. Minden alkalommal, amikor találkozunk, van ideje, mosolyog, készséges. Nagyon sok jó tanácsot tud adni az idős emberekhez fűződő kapcsolatomban is, ami nekem nagyon nehezen megy. Amikor a bér márkózási felkészítésben a szerzetességgel ismerkedő csoportot kellett fogadnia, azonnal igent mondott, bár szabadkozott előrehaladott kora miatt. Mégis le tudta kötni a gyerekek figyelmét, kérdéseikre tudott röviden, lényegretörően válaszolni. A foglalkozás végén tagalog nyelven mondott áldást, ami a Fülöp-szigeteken használatos, ahol József atya 20 évig szolgált mint misszionárius.

Amikor Petra nővért látom, mindig az a szó jut eszembe, hogy erő. Arra szoktam gondolni, hogy amikor belépett a domonkos rendbe, biztosan nem iskolaigazgatóként, intézményvezetőként képzelte el a jövőjét. Mégis ahogyan szép lassan kirajzolódott vagy éppenséggel ki sem rajzolódott a következő lépések, ő mindig tudott Istennek igent mondani. Ehhez nagyon sok erő kell, mert vezetőnek lenni nem mindig hálás szerep, fel kell vállalni konfliktusokat, embert próbáló helyzeteket. Petra nővéren kívül nem találkoztam még olyanval, aki minden szituációban (még a legkellemetlenebbekben is) ennyire erőteljesen magára az emberre tudott volna koncentrálni. Amikor beszélget valakivel, akkor az adott személy problémája vagy öröme a legfontosabb számára, és ezzel kézzelfoghatóvá teszi azt, ahogy Isten szeret minket. Ha kívánhatnék neki valamit, az az lenne, hogy egy nap álljon 48 órából, de ez talán mégsem a legjobb ötlet, mert akkor azt is kitöltené az iskolával és az emberekkel. Inkább azt kívánom, hogy a meglévő 24-ben érezze minél többször, mennyire becsüljük és szeretjük munkájáért, hozzáállásáért, szeretetéért, kitartásáért és erejéért.

Összeállította: B. Markovits Eszter

RÖVID HÍREK

Ferenc pápa január 4-én, az Úrangyala imádságot követően közzétette az új bíborosok névsorát. A Szentatya február 14-re hívja össze a bíborosi konzisztóriumot, amelynek keretében 20 új bíborost kreál, akik közül 15 pápaválasztó. A választó bíborosok 14 származási országa közül hat nemzetnek jelenleg vagy még soha a történelem folyamán nem volt bíborosa.

Ferenc pápa szentmisét mutatott be, és 33 újszülöttet keresztelt meg január 11-én, vasárnap délelőtt a Sixtus-kápolnában. Arra buzdította a szülőket és a keresztszülőket, hogy Isten Szavának világosságában neveljék gyermekeiket.

Január 13. és 15. között Esztergomban, Magyarország ősi egyházi központjában zajlott a Hittani Kongregáció vezetőinek és az európai püspöki konferenciák hittani bizottsági elnökeinek találkozója a Szent Adalbert Központban. A Hittani Kongregáció részéről részt vett Gerhard L. Müller bíboros, prefektus.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa és a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia közös nyilatkozatot adott ki a párizsi terrorcselekménnyel kapcsolatban: „Megrendülten és szomorúan értesültünk a Párizsban január 7-8-án elkövetett terrorcselekményekről. Együttérzésünket fejezzük ki az áldozatok hozzátartozóinak, a franciaországi egyházaknak, vallási közösségeknek és a francia népnek.”

A várakozásokat is felülmúlóan pozitív volt Ferenc pápa Srí Lanka-i utazása, amely során a Szentatya találkozott a volt elnökkel és a helyi püspökökkel, látogatást tett egy buddhista szentélyben és a madhui Mária-kegyhelyen, valamint megtörtént Joseph Vaz szentté avatása is.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

Öröm az imádságban és a mulatságban

Itt a farsangi időszak, és ebből a keresztény ember is szereti kivenni a részét. Országszerte sok rendezvényt tartanak, amik vidámságot, jó hangulatot ígérnek. Rengetegen azt gondolják – tévesen –, hogyha valaki templomba jár, vallásos ember, akkor nem is tud igazán örülni, vidáman szórakozni, mert az Isten törvényei, parancsai akkora igát tesznek a nyakába, hogy nem mer kicsit lazább lenni és a mulatságból kivenni a részét.

Biztos vagyok benne, hogy Jézus a kánai menyegzőn nemcsak a sarokban ült és bosszankodott, hogy: mindenki milyen jól érzi magát, nekem viszont tartanom kell magamat az Isten parancsához. Egyértelmű, hogy nem gondolt ilyet, mert nem is tiltotta meg soha sem Isten, sem Mózes parancsa, hogy jól érezze magát a hívő. A keresztény ember ugyanúgy táncolhat, énekelhet, fogyaszthat alkoholt – persze csak mértékkel –, ahogy bárki más, viszont nagyon jól tudja, hogy a tisztas mérték, az erkölcsös gondolkodás és a jó ízlés határain belül kell ezt tennie.

Mindenkinek kell, hogy kikapcsolódjon a hétköznapi körforgásból, hogy ezzel új lendületet vehessen az előtte álló feladatokhoz. Erre nagyon jó lehetőségeket biztosítanak az egyre gyakoribbá váló keresztény plébániai bálók, amik barátságok kialakulását és a közösség erősödését is elősegítik. Ugyanakkor annak az öröme is eltolthat bennünket, hogy akikkel hétről hétre együtt tudunk imádkozni, azokkal ilyenformán is jól tudjuk érezni magunkat.

Kovács József

EGYHÁZJOG

A sógorság, a köztisztesség és a törvényes rokonság akadályai

Mindhárom házassági akadály bevezetésénél az volt az egyházi törvényhozó célja, hogy védje az erkölcsöket, a család szentségét és előmozdítsa az emberek közti szolidaritást, valamint megakadályozza a klánok kialakulását.

A sógorság a latin affinis, affine melléknévből származik, amelynek jelentése: közeli, határos. A sógorság akadályát nem biológiai származás, hanem az érvényes házassági kötelék képezi, ezért a hatályos jog a sógorságot jogi köteléknek tekinti, amely a férj és a feleség rokonai, valamint a feleség és a férj rokonai között áll fenn, tehát nem a két család között és nem a házastársak rokonai között.

A sógorságot a vérrokonsághoz hasonlóan ág és fok szerint számoljuk, ez azt jelenti, hogy amilyen ágon és fokon rokona valaki a férjnek, ugyanazon az ágon és fokon sógora a feleségnek és megfordítva. A hatályos CIC már csak az egyenes ágon tiltja a házasságkötést, de ott mindegyik fokon. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a sógorság akadályá fennáll például a meny és az após, a vő és az anyós, a mostohaapa és mostohalánya, mostohaanya és mostohafia között. A sógorság természeténél fogva örökös, nem szűnik meg sem

a házastárs halálával, sem a super rato felmentéssel (megkötött, de el nem hált házasság pápa általi felbontása). Mivel tisztán egyházi akadály, ezért csak a katolikusokat kötelezi, így felmentés adható alóla. A nem katolikusokat csak akkor kötelezi, ha olyan katolikus-sal akar házasságot kötni, akivel sógorsági viszonyban van.

A köztisztesség akadályáa nagyon hasonlít a vérrokonság és a sógorság akadályára, mivel ez is rokoni vagy legalábbis szoros és tartós kapcsolatokat szabályoz. Ennek az akadálynak az alapját nem a biológiai származás, nem is érvényes házassági kötelék, hanem éppen 1. az érvénytelen házasság adja, amelyet az életközösség létrejötte követett, ha nem jött létre az életközösség, akkor nem keletkezik ez az akadály. A házasság több okból is lehet érvénytelen, mert egyrészt a házasság érvénytelenségét eredményezi a házasság megkísérlése (korábbi érvényes kötelék megléte, szent rend, szerzetesi fogadalom) vagy a vélt házasság, amelyet legalább az egyik fél jóhiszeműen kötött. 2. A köztisztesség akadályának másik oka a nyilvános vagy közismert ágyasság. Az ágyasság hasonlít a házassághoz, csak éppen a házasság szándéka hiányzik belőle. Általában van neki egyfajta stabilitása, de mégsem házasság, annak ellenére, hogy életfogytig is eltarthat. Az ágyasság nem jelenti azt, hogy a felek egy fedél alatt laknak, sőt egyszerre több személlyel is lehet ágyassági kapcsolatban lenni, és annak sincs jelentősége, hogy mással házasok-e vagy sem. A nyilvánosság azt jelenti, hogy külső fórumon bizonyítható vagy sem. A közismertség pedig lehet jogi vagy tényleges.

A köztisztesség akadályának létesüléséhez mindig szükség van az életközösség tényleges létrejöttére. A köztisztesség akadályáa a hatályos jogban csak az egyenes ág első fokáig terjed. Ez azt jelenti, hogy ilyen akadály létesül a férfi és az asszony anyja vagy gyermeke, vagy az asszony és a férfi apja vagy fia között. Az akadály örökös természetű, azaz nem számít, hogyha megszűnt később az életközösség vagy az ágyasság, az akadály továbbra is fennáll, amely alól a helyi ordinárius (pl. megyéspüspök) adhat felmentést.

A természetes rokonság túl, amelynek az alapját a biológiai származás képezi, létezik még az úgynevezett törvényes rokonság, amelynek az alapja nem biológiai, hanem törvényes jogi kapcsolaton alapul. A törvényes rokonságnak az alapja tehát az örökbefogadás. Ebben az esetben a kánonjog kanonizálja a világi törvényt, mert csak a törvényes örökbefogadást tekinti akadálynak. Ez azt jelenti, hogyha az adott országban megtartották az örökbefogadásnál az állami törvényeket, akkor azt az Egyház is elismeri, de ha valamely országban nem létezik az örökbefogadás jogintézménye, akkor nem létezik ez a házassági akadály sem. Ennek az akadálynak a terjedelme megegyezik a római jogban meghatározottal, azaz egyenes ágon minden fokon, oldalágon pedig a második fokig terjed. *Déri Péter*

LITURGIA

A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

A gyermekkeresztelés szertartása I.

A keresztelés szertartása a gyermek fogadásával kezdődik: ez történhet a templom kapujában vagy a templom azon részén, ahol a keresztelendő hozzátartozói gyülekeztek – lehetőleg a keresztelőkút közelében. A pap először köszöntéssel és rövid intellemmel fogadja a hozzátartozókat, majd megkérdezi a szülőktől a gyermek nevét, azt, hogy mit kérnek Isten Egyházától a gyermek számára, és hogy vállalják-e a gyermek vallásos nevelését. Ezután a keresztelőkút tesznek ígéretet arra, hogy segítik a szülőket vállalt kötelességük teljesítésében. Így kifejezésre jut a szülők és a keresztelők akarat, valamint az Egyház szándéka a keresztelés szentségének kiszolgáltatásáról. Ennek jeléül a keresztelő és a szülők, keresztelők megjelölik a gyermek homlokát, majd közösen bevonulnak a keresztelés helyére.

A szertartás az igeliturgiával folytatódik, mely egy vagy két szentírási olvasmányból áll, amelyet rövid homília (szentbeszéd) követ. Utána egyetemes könyörgések következnek a gyermekért, szüleiért, keresztelőkért és minden megkeresztelt emberért, egybefűzve a Minden-szentek litániájának rövid változatával, melyben a legfőbb szenteken kívül megemlíti a keresztelendőnek, a templomnak vagy a helységnek a védőszentjét is.

Az igeliturgiát egy, a gonosz lélek hatalmának megtörését kérő imádság és a keresztelendő olajával való megkenés zárja. Az imádságban azt kérjük, hogy az Úr Isten szabadítsa meg a keresztelendőt az áteredő büntől, és engedje, hogy a Szentlélek lakozzon benne. A keresztelendő olajával való megkenés Krisztus védelmező és üdvözítő erejét jelképezi. E mögött ott vannak a természetből vett utalások egyrészt az olaj védő erejére (ld. az antik korban a gladiátorok olajjal kenték be testüket, hogy az ellenfél nehezebben találjon fogást rajtuk), valamint az olaj gyógyító erejére (ld. az irgalmas szamaritánus a sebekre olajat és bort öntött – Lk 10,30-37). A szent olaj a püspök által a nagycsütörtöki olajszentelési szentmisén megáldott olajból való. *Ipacs Bence*

Batthyány-Strattmann László emlékére

▲ Január 18-án emlékezett meg a körmendi plébánia közössége a boldog hercegorvos halálának 84. évfordulójáról. Németh Zoltán atya és Nagy Gábor atya vezetésével a boldog ereklyéje előtt imádkoztak szentté avatásért és közbenjárásáért.

▼ Január 10-én ünnepelte működésének 3 éves évfordulóját a celdömölki Mária Rádió. Szentmisében adtak hálat a rádióért, az önkéntes munkatársakért, akik azon fáradoznak, hogy minden otthonba eljuthasson a keresztény hang.

Évfordulós a celdömölki Mária Rádió

Vízkereszt ünnepe Sárváron

▲ Január 6-án, vízkereszt ünnepén délelőtt 10 órakor a sárvári Szent László plébániatemplom hívó közössége és a katolikus általános iskola diákjai vettek részt szentmisén. Tengan Sebastian verbita szerzetes mondott szentbeszédet.

▼ Január 13-án a doni hősrőkre emlékeztek és emléktáblát avattak Szombathelyen, a Martineum Felnőttképző Akadémián. Szintén a katasztrófára emlékeztek a Szent Márton Plébánián, ahol Tóth Rőbert történész tartott előadást.

Megemlékezés a doni hősrőkről

Brenner József atya köszöntése

Január 3–4-én köszöntötték a 80 éves Brenner József atyát a toronyi plébánia hívei. A Jóisten áldását kérték a hívek, hogy még sokáig tudjon szolgálni és tanításával közelebb vinni az embereket Isten országához.

Évfordulós ünnepség Budapesten

Budapesten január 6-án közösen ünnepelte püspökké szentelésük 15. évfordulóját Erdő Péter bíboros, Alberto Bottari de Castello, apostoli nuncius és Veres András szombathelyi püspök.

Új weboldalt indított a könyvtár

Január 7-én elindult a Szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár új honlapja, amely kutatóknak és érdeklődőknek egyaránt hasznos információt nyújt a <http://konyvtar.martinus.hu> címen.

PROGRAMAJÁNLÓ

február 17. (kedd) 7.45 óra Bemutatkozik a Brenner János Általános Iskola (Szombathely, Hollán Ernő utca 8.) • **február 20–22. (péntek vasárnap)** Lelkipásztori munkatárs képzés (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia); Nagyböjti lelkigyakorlat (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **február 28. (szombat)** Az egyházmegye hitoktatóinak lelkinapja (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **március 3. (kedd)** A Szent Márton-ereklye zarándoklata (Szombathely, Szent Erzsébet-templom) • **március 7. (szombat) 9-16 óra** „Egyengessétek az Úr ösvényeit!” (Mt 3,3) Fórum a Szombathelyi Egyházmegye életéről, értékeiről és lehetőségeiről (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **március 7–8. (szombat-vasárnap)** A Szent Márton-ereklye zarándoklata (Rum, Szent László Király Plébánia) • **március 11. (szerda)** A Szent Márton-ereklye zarándoklata (Jánosháza, Keresztelő Szent János Plébánia) • **március 14. (szombat)** 24 órás szentségimádás (Szombathely, Szent Norbert-templom, Zárda); Katolikus iskolák pedagógusainak lelki napja (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia)

Egyházmegyei zarándoklat Tours-ba

A zarándoklatot vezeti:
Dr. Veres András megyéspüspök

Időpont:

Busszal: 2015. szeptember 20–26.

(7 nap/6 éjszaka)

Repülővel: 2015. szeptember 21–25.

(5 nap/4 éjszaka)

Elhelyezés háromszobás szállodában.

Ellátás: reggeli és vacsora.

A zarándoklaton magyar nyelvű idegenvezető és csoportkísérők vesznek részt!

Zarándokcsoportunk tours-i programja:

09. 21. (hétfő): érkezés Joué-lès-Tours-ba
09. 22. (kedd): úticél Tours, Marmoutier
09. 23. (szerda): úticél Tours, Poitiers, Ligugé
09. 24. (csütörtök): úticél Amboise, Chenonceaux, Candes, St.-Martin
09. 25. (péntek): hazautazás

Jelentkezési határidő: 2015. március 1.

További információ:

Web: www.martinus.hu

Telefon: 94/514-340

E-mail: stmartin@martineum.hu

Szent Márton a világ bélyegein

December 16-án került bemutatásra Szombathelyen Steindl Rezső gyűjteményéből a Tours-i Szent Márton a világ bélyegein című könyv. A kiadvány mintegy száz olyan bélyeget tartalmaz katalógus számmal ellátva, amely Szent Mártont ábrázolja. Steindl Rezső, aki a Martinus Vallási és Kulturális Egyesület lelkes tagja, 10 éve kezdte gyűjteni ezeket a bélyegeket, és ami a katalógusokban szerepel a témakörben, azt szinte maradéktalanul beszerezte. A bélyegeket leánya fényképezte le, és rokonuk, Horváth István Sándor zalalövői plébános szerkesztette könyvvé.

A bemutató során a gyűjtő elmondta, hogy 1910-ből való az első Szent Mártont ábrázoló bélyeg. Ezeket gyakran felárral bocsátották ki, és a postaköltségen felüli bevételt karitatív célra fordították. Jellemző volt az ún. téli segélyakció, hiszen Márton is télvíz idején segített a didergő kolduson, de ezen felül a tuberkulózis elleni harcot, az árvízkárosultakat, valamint a Nemzeti Alapot is támogatták a bélyegek. A legtöbb Szent Mártont ábrázoló bélyeget a Németalföldön adták ki, de nemcsak Európában találkozunk velük, hanem

a föld számos országában. A dél-amerikaiak között kiemelkedik a Buenos Airesből és Venezuelából való, Afrikából pedig a ruandai. A gyűjteményben és a kiadványban szerepelnek első napi bélyegzések, Szent Márton-nyomatos borítékok, a tárgykörből való carte maximumok (képeslapok bélyeggel és postai pecséttel együtt), valamint személyes bélyegek.

A könyvbemutatón Szommer Ildikó, a város Szent Márton Programirodájának vezetője is a könyv egyedi voltáról szólt. Elhangzott, hogy ugyancsak decemberben jelent meg Bátorság és irgalom címmel Wilhelm Hünermann Szent Mártonról szóló regénye és Horváth István Sándor gondozásában a Szent Márton életútja című gyermekkönyv. Újra kiadásra került Lőrincz Zoltán Savaria szülötte című művészettörténeti írása, 2015-ben pedig a Szent Márton Jubileumi Évet előkészítő esztendő eredményeként újabb kiadványok látnak napvilágot.

Valamennyi kiadvány megvásárolható a szombathelyi Martinus Könyvesboltban.

Molnár Péter

A kőszegi domonkos nővérek

A megszentelt élet éve alkalmából új rovatot indítunk havilapunkban, melyben az egyházmegyénkben működő szerzetesrendeket ismerhetik meg.

A mikor a középkori Egyház a legnagyobb pompában tündökölt, akkor ütötték fel fejüket azok az eretnekmozgalmak, amelyek apostoli szegénységet hirdetve hintették el tévtanításaik magvait az egyszerű nép fiai között. Az Egyház sikertelenül küzdött ellenük megszokott módszereivel. Ekkor azonban egy spanyol nemesi családból származó kanonok, Domenico Guzman felismerte a megoldást. Lemondva rangjából és papi hatalmából eredő kiváltságáról, magára öltötte a szegények egyszerű, fehér ruháját. Gyalogszerrel, Istennel és Istenről beszélve járta a falvakat és városokat. Idővel társai is akadtak, így megszületett a Prédikátorok Rendje (latinul Ordo Praedicatorum, rövidítve OP).

Kongregációtörténet dióhéjban

A XIX. században több – ma is ismert és elismert – női szerzetesi közösség jött létre. Ezeknek sorába illeszkedik az Árpád-házi Szent Margitról Nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek Apostoli Kongregációja, melynek története majdnem 150 évre tekint vissza. Az alapítás az Osztrák-Magyar Monarchia idején, nem sokkal a kiegyezés után történt. Az ötlet a bécsi domonkos harmadrendiektől eredt, a megvalósítás azonban a magyarországi Domonkos Rendtartomány vikáriusa, Thomasso Anzelmi és az olasz-osztrák D’Azula család nevéhez fűződik. Tíz fiatal nő kezdte meg a szerzetesi életet 1868. október 15-én, amikor a szombathelyi Szent Márton-tempomban magukra öltötték a domonkos rend fehér habitusát. Ezután Kőszegre utaztak, hogy elfoglalják – kalandos módon megszerzett – új otthonukat. Az alapítást tudatosan

magyarnak szánták, ezért nevezték el Árpád-házi Boldog Margitról. A nővérek azonnal megkezdték kitűzött céljuk megvalósítását: iskolát alapítottak és hozzáfogtak a leányifjúság neveléséhez. Az első években rengeteg nehézséggel kellett megküzdeniük, melyeket mélységes hittel, küldetésükhöz való kitartó hűséggel vészeltek át. A megpróbáltatások súlya alatt megerősödve egyre növekedett a közösség. 1950-ben nemcsak Kőszegről, hanem Vasvárról, Szombathelyről, Hódmezővásárhelyről, Szegedről, Velemről, Budapestről és Szarvaskendről is indultak domonkos nővérek, hogy a szétszóratás évtizedeiben is kitartásnak hivatásuk, az Igazság hirdetése mellett. Hála a „fű alatt” is hűséges nővéreknek, 1991-ben – a szombathelyi rendházban – ismét elkezdődhetett a közösségi élet.

A domonkos nővérek ma

Magyarországon jelenleg három rendházban élnek domonkos nővérek: Budakeszin, Hódmezővásárhelyen és Kőszegen. A budakeszi házban történik a rendi képzés, és itt laknak az idősebb nővérek is. Sokan járnak Budapestre tanulni vagy tanítani. A kolostor mellett áll a Szent Domonkos Egyetemi Kollégium, melyet a nővérek vezetnek. A hódmezővásárhelyi konvent tagjai oroszánrészt vállalnak a hitoktatásban, csoportok vezetésében az ovishittantól a nagyik csoportjáig. A városban működő Mária Valéria Keresztény Óvoda fenntartói a domonkos nővérek. A budakeszi és

hódmezővásárhelyi házak évente többször adnak otthont ifjúsági lelki programoknak.

Kőszegen jelenleg tíz fogadalmas nővér él. Apostoli munkánk legfőbb színtere az Árpád-házi Szent Margit Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium, ahol a nővérek nemcsak hittant, hanem világi tárgyakat is tanítanak. Igazgatói, kollégiumi nevelői, osztályfőnöki és táborvezetői feladatkörök betöltése és az intézmény lelki életének megszervezése mellett küldetésünk fontos része, hogy mindenhol hirdessük az evangéliumot: a baba-mama klub, a bibliakör, az ifjúsági közösség, a színjátszó szakkör, a családok közösségei, a szentségimádások és lelkinapok jó alkalmat kínálnak erre.

Nem csak mások lelki életéről gondoskodunk. Nekünk is szükségünk van rá, hogy Isten jelenlétében új erőt, lendületet merítsünk, ezért fontosak számunkra a nyári lelkigyakorlatok és a havonta tartott „csendesnapok”. A feltöltődést szolgálják a közösségi élet üdítő pillanatai, a kikapcsolódás órái. Szívesen játszunk, kirándulunk együtt, szeretünk biciklizni vagy olykor-olykor megnézni egy jó filmet.

Hétköznapjainknak keretet ad a szerzetesi élethez szorosan hozzátartozó személyes és közösségi ima: a zsolozsma és a szentségimádás. Így próbáljuk egyre jobban sajátunkká tenni Szent Domonkos atyánk elképzelését: a szemlélődő és az apostoli élet egységét.

Tóth Krisztina Veronika OP

Széchenyi imái

*Istenem, Te minden jónak, magasztosnak,
tökélynek, teljesnek foglalatja,
töltsd el szívem-keblem Szentlelkeddel!*

*Erősíts meg mennyei hatalmaddal,
hogy legyőzhessem földi gyengéimet
és fölemelhessem tehozzád a lelkem!*

*Szabadítsd meg érzékeimet mindentől,
ami földi reájuk tapad,
és tisztítsd meg embertermészetem,
hogy a Te műved méltó
lehessem Tehozzád!*

*Önts bizodalmat a lelkembe –
és ne hadd, hogy ítélkezzek
a Te tanácsaid felől –
s még annyira sem,
hogy netán valaha is kételkedjek
a Te mindenhatóságodban,
bölcességében és könyörületességében!*

E személyes hangú, szép szavak „a legnagyobb magyar”-tól, Széchenyi Istvántól valók. Imája egyfajta előkészület az Istennel való mélyebb kapcsolatra. A földi, emberi gyarlóságoktól való megtisztulás, a megszólalásra méltóvá válás, az erős bizonyosság igénye szólal meg a sorokban.

Széchenyit Bécsben, a szülőházához közeli Szent Mihály római katolikus plébániatemplomban keresztelték meg. Hithű katolikus maradt egész életében. Ismerői szerint a vallás nem elméleti síkon, filozófiai problémaként érdekelte, inkább cselekedeteiben jutott érvényre hite. Nem tudott azonosulni azokkal akik „a titkok utáni sóvárgásukban egész életüket avval töltik, hogy az Isten, a Szentháromság és az emberi lélek mibenlétét magyarázgassák és matematikai formulákba foglalják”, ő ennél gyakorlatiasabb szemléletű volt. Mégis, írásaiban, naplójában többször elmélkedik vallási kérdésekről. „Az élet Isten felé van irányítva, ki egyedüli kútfeje minden jónak és magasztosnak. Mennél közelebb jutunk hozzá, annál tökéletesebbek, azaz boldogabbak, minél távolabb állunk tőle, annál szerencsétlenebbek leszünk” – írja.

Idézzük most egy másik fohászat, melyben már a honfitársaira, hazájára felelősséggel tekintő, értük gondolkodni és tenni akaró férfi szólal meg:

Mindenható Isten, hallgasd meg mindennapi imádságomat. Töltsd el szívemet angyali tisztaságú szeretettel embertársaim iránt, hazám iránt és honfitársaim iránt! Világosíts meg egy kerub szellemével és gondolkodó erejével, engedd a jövődbe pillantanom, a jó magot a rossztól megkülönböztetnem. Sugalld nekem, mit és hogyan kell kezdenem, hogy egykoron a tőkével, melyet reám bízta, elszámolni tudjak. Gondolkodni és dolgozni akarok, éjjel-nappal, életem fogytáig. Gyarapítsd, ami jó – tipord el születésekor, ami netán rossz gyümölcsöt teremne. Segíts nekem, hogy minden szenvedelmet elfojthassak magamban. Engedd, hogy a világon mindent lelkem igaz alázatában szemlélhessek és kezdhessek – és engedd, hogy az angyal, ki engem megvilágosít, békességben és csendes boldogságban érjen.

„Akik a vallás külső formáit megvetik, gyakran ártalmasabb hatással vannak, ha mellette jó és feddhetetlen emberek is, a reájuk figyelőkre, mint a romlott erkölcsűek és féktelen életűek.” A vallás gyakorlását, a külsőségeket azért tartotta fontosnak, mert szerinte az egyszerű emberek felnéznek a tanult, előkelő, rangban felettük álló személyekre, követik, utánozzák őket. Ha azok nem mutatnak példát a vallásgyakorlás terén, az alacsonyabb származásúak hite észrevétlenül elveszhet, így erkölcsileg nem nemesednek. Érdekes gondolat, mint ahogy a következő idézet is bölcsességre vall: „Egyik vallás a másik után tűnedezik el ugyan a földszínéről, de a vallásos érzület, mely azokat alkotta, sohase lesz kioltható az emberek szívéből.”

Érdekes áttekinteni, melyik felekezethez tartoztak a reformkor nagyjai: Jókai és Wesselényi református, Petőfi evangélikus, Vasvári Pál görög katolikus volt, Kossuth és Görgey a protestantizmus hívei voltak, míg Széchenyi,

Eötvös József és Deák Ferenc katolikus vallását gyakorolta. Széchenyi határozottan kiállt a vallásfelekezetek egyenlősége mellett, nézeteinek az országgyűlésben is hangot adott. Liberális katolikusnak tartják, aki több egyetemes dogmát nem fogadott el, így például a pápa tévedhetetlenségének tanát sem.

Nagy utat tett meg a bécsi aranyifjak életét élő, magyarul kezdetben gyengén beszélő, a jövőt a Habsburg-házzal szövetségben elképzelő „Stefi gróf”, míg politikai ellenfelétől, Kossuthtól és az utókortól is kiérdemelte „a legnagyobb magyar” megnevezést. Életének egyik állomása Szombathely volt, a Szily János utcában a Bölcséleti Líceumban szerzett filozófiai képesítést 1808-ban, mely mai fogalmaink szerint az érettséginek felel meg.

Utolsóként idézett imájában már hazájára, Szent István népére kér áldást:

„Bocsásd meg, oh egek ura, a magáról megfélekezett nemzet bűneit, és ne engedd, hogy Szent István népe, néhány fiainak pillanatnyi tévedése miatt megsemmisíttessék. Engedd, hogy e nemzet fiai, a szent király dicső példájára, pogányokból egyszerre, mintegy isteni inspiratio folytán, keresztényekké lettek; engedd meg, hogy e nemzet fiai az emberi faj nemesítéséhez s a mindenség csodálatos alkotójához, bár mint utolsó napszámosok is, közreműködhessenek!”

Szauer Ágoston

A Kemenesaljai Esperesi Kerület

Neve egyidős Vas vármegye északkeleti részének 18. század eleji katolikus megújulása kezdeteivel. Már az 1777 előtti győri egyházmegyei sematizmusokban is szerepel. Akkor még a következő plébániák tartoztak hozzá: Baltavár, Hetye, Hosszúpereszteg, Hőgyész, Jánosháza, Karakó, Kenyeri, Keresztúr, Mihályfa, Miske, Nagy- és Kissitke, Nemes-Dömölk, Nyőgér, Oszkó, Ság és Szent-Márton.

Szily János az új Szombathelyi Egyházmegye struktúrájának kialakításakor rögtön három részre osztotta a korábban meglehetősen kiterjedt esperességet, létrehozva a kemenesaljai-felső, kemenesaljai-alsó és jánosházi kerületeket, tovább gyarapítva azokat új plébániák alapításával.

A mára ismét egyesített kemenesaljai kerület egyik különlegessége, hogy a területéhez tartozó falvak közül Hetyefő, Kamond, Kemeneshőgyész, Kemenesszentpéter, Magyar-gencs és Zalaerdőd 1950 óta Veszprém megyéhez tartozik.

Itt található az az érdekesség is, hogy Kenyeri plébániájának területe 3 megyét is érint, mivel négy vasi községe és három Veszprém megyei filiája mellett Rábasebes Győr-Moson-Sopron megyei falu is hozzá tartozik. Az esperesi kerület vallási térképe mintegy ötszáz éve eléggé sokszínű. Kiugróan magas az evangélikusok száma. A kemenesaljai lutheránusok teszik ki az egész egyházmegye területén élők csaknem 20 százalékát. 1914-ben a Jánosházi és Kemenesaljai Esperesi Kerületekben élt az egyházmegyei zsidóság körülbelül 13,5 százaléka, Jánosháza és Nagysimonyi központtal. Nemzetiségi tekintetben a cigány kisebbség jelenléte a leginkább számottevő. A múltban sok településen a kegyúr a helybéli közbirtokosság volt (Gérce, Káld, Ostffy-asszonyfa), ez azt mutatja, hogy ezekben a falvakban sok közép- vagy kisnemes élt, akik összefogva fel tudták vállalni templomuk patrónusi kötelezettségeit. Ezeknek a

Celldömölk

falvaknak gyakran külön jogi státuszuk volt (nemesi közbirtokosság), és saját maguk választották elöljáróikat.

Emellett voltak úgynevezett szabad adományozású plébániák is – amelyek esetében a püspök maga jelölte ki a plébános személyét –, ilyen volt Kemenesmihályfa, Kemeneshőgyész, Kemenesszentmárton; illetve voltak a Vallásalap által támogatott fárak is, mint Karakó és Zalaerdőd.

Ezekben a helyeken feltehetőleg azért nem lett kegyura a plébániáknak, mivel vagy az itt élő nagyobb birtokosok vagy pedig a területen élő kisnemesek megmaradtak protestánsnak, s így a győri vagy később a szombathelyi püspök maga építtette templomaikat.

A térségnek olyan kegyurai voltak, mint a monyorókeréki Erdődy család, amely felépíttette a gyönyörű jánosházi templomot, és a Felsőbüki Nagy család, akiknek nevéhez a sitkei templom építtetése fűződik.

Itt található az egyházmegye egyik legfontosabb búcsújáró helye, a celldömölki kegytemplom, amelyet évszázadokon keresztül a bencés szerzetesek gondoztak. Érdekesség, hogy az egyházmegye másik jelentős búcsújáróhelyét is egy másik rend, a domonkosok gondozták 1950-ig. Celldömölkön a mariazelli kegyzobor másolatához zarándokolnak a hívek a 18. századtól kezdve napjainkig. Kiemelkedő egyházművészeti értéke a kerületnek a pápoci román stílusú, egykori ágoston-rendi körtemplom.

Ma a kerület 43 települése 5 plébániához tartozik, melyekben összesen 7 lelkipásztor teljesít szolgálatot. Celldömölkön és Jánosházán katolikus általános iskola működik, Kemenespálfán és Vásárosmiskén pedig az Egyházmegyei Karitászműködés megváltozott munkaképességű személyeket segítő intézményeket.

Az esperesi teendőket dr. Koltai Jenő celldömök-alsósági plébános látja el.

Inzsöl Richárd

Jánosháza

Jézus ügyének apostola

Dr. Koltai Jenő esperes úrral, a celldömölki Szent Miklós Plébánia plébánosával beszélgettünk életéről, a Kemenesaljai Esperesi Kerületről és a papi élet mindennapjairól.

Negyven éve szolgál ezen a vidéken. Hogyan változott az évtizedek során az esperesi kerület?

1975-ben, amikor Kemenesaljára kerültem plébánosnak, a mostani esperesi kerületünk három önálló részből állt. A Kemenesaljai-Felső Esperesi Kerület székhelye Pápac, esperese Gats Elemér volt. A Kemenesaljai-Alsó kerületet Tanay Ferenc esperes, alsósági plébános, a jánosházi pedig dr. Pártli József tb. kanonok vezette. 1982-ben Tanay Ferenc és Gats Elemér esperesek halála után dr. Fábián Árpád püspök az ő kerületüket egyesítette, Kemenesaljai Esperesi Kerület néven. 2000-ben dr. Konkoly István püspök rendelkezése értelmében ez az egyesített kerület a jánosházi kerülethez csatlakozott. Pavlics István székesegyházi kanonok, plébános lett a kerület esperese. Én 16 évig voltam kerületi jegyző. Negyven évvel ezelőtt az akkori három kerületben összesen 43 pap szolgált, plébánusként, káplánként, illetve pap-hitoktatóként. Ez a szám 1990-ben 21-re csökkent. Jelenleg hét pap látja el a lelkipásztori feladatokat, öt plébános és két káplán.

Az egyházmegye mely részéről került ebbe kerületbe, mióta látja el az esperesi feladatokat?

1975-ig Szombathelyen, a püspökségen szolgáltam levéltárosként, könyvtárosként és szertartóként. 1975. január 25-én vettem át az izsákfai és a bobai plébániát. 1982. november 1-jén kaptam a plébánosi kinevezésemet Alsóságra dr. Fábián Árpád püspöktől. Azóta ellátom Izsákfát és Bobát is. 2006. január 20-án nevezett ki kerületi esperessé dr. Konkoly István püspök. Azóta a kerület papjai kétszer újraválasztottak.

Régen az esperest úgy nevezték, oculi episcopi, vagyis a püspök szeme. Mit jelentett ez az elnevezés akkor?

Tulajdonképpen ugyanazt, mint most is: természetszerűleg a püspök nem tud az egyházmegyéje egész területén jelen lenni, tehát kell valaki, aki az esperesi kerület dolgairól, eseményeiről vagy a papság helyzetéről jól tájékozott. Vannak dolgok, amelyekben az esperesnek kell intézkednie, és vannak olyanok is, amelyek püspöki joghatóságot igényelnek, ezek előkészítése is az esperes feladata.

Jenő atya szerint - az előírásokon kívül - mik a kerületi esperes főbb feladatai?

Nagyon tetszett az esperesi eskü szövege, illetve az a buzdítás, amit András püspök úr mondott nekünk az eskü letétele előtt. Az esperes járjon elől jó példával az iratok

és számadások pontos kezelésében, ezekben legyen segítségére a kerület papjainak, de bármilyen ügyben fordulnak is hozzá, mindig legyen készséges, udvarias és segítőkész. Rendszeresen látogassa a kerület papjait, tudjon örömeikről és nehézségeikről is. Betegségükben otthon vagy a kórházban elsőként látogassa meg őket, intézkedjék a helyettesítésükről, egy szóval atyai jó barát, segítő társ legyen.

Melyek a rendszeres liturgikus események a kerületben? Volt-e az elmúlt évben az egész kerület számára kiemelkedő esemény?

A helyi liturgikus események szép és felemelő megvalósítását megbeszéljük koronagyűlések vagy látogatások alkalmával. Kirner Antal Zoltán celldömölki plébános meghívására minden hónap 13-án engesztelően veszünk részt a kegytemplomban. Erre buzdítom kerületünk papjait, de igyekszünk bevonni a környék lelkipásztorait is. 2013-ban Kovács Ferenc celldömölki káplán ünnepelte ittletének 25. évfordulóját, 2014-ben pedig a celldömölki születésű Nagy Tamás mondott újmisést Celldömölkön és a környék falvaiban.

A kerület papjai miben tudnak egymásnak segítséget nyújtani? Milyen papi találkozások vannak a kerületben?

Nagy hangsúlyt helyezek arra, hogy a kerületünkben megvalósuljon a papi egység. Ne magányos farkasként küzdjünk korunk sok-sok kihívásával, hanem egymást segítve, támogatva oldjuk meg gondjainkat. Mint az esperesi esküvel kapcsolatban említettem, egymás meglátogatása, a másikkal való törődés sok problémát megold, ugyanakkor a hívek számára is jó példa az, hogy a kerület papjai valóban szeretik egymást. Rendszeresen találkozunk a kerület városainak, falvainak szentségimádási napjain. Örömmünk az, ha a szomszéd kerületekből, egyházmegyékből is együtt ünnepelhetünk paptársainkkal. Ugyancsak minden hónapban rendszeres a részvételünk a helyi Mária Rádióban is. Ennek a programjaiba is igyekszünk bevonni a szomszédos lelkipásztorokat.

Ön a kerület hitoktatási felelőse. A hit- és erkölcsstan bevezetésével hogyan változott a hitoktatás helyzete a kerületben?

A hit- és erkölcsstan kötelező bevezetése a mi kerületünkben rendkívül pozitívnak mondható. Igaz, hogy még mindig vannak kisebb nehézségek, főleg a délutáni fakultatív hittanóráknál, illetve gond az is, hogy a nagyobb iskolák összegyűjtik a környék falvainak gyermekeit, akik nem egyszer már ebéd után indulnak haza, ezért ők otthon, templomi hitoktatáson vesznek részt. Nagy áldás viszont, hogy a kötelező hittanórák órarendben vannak, ezért a délutáni szakköri vagy egyéb elfoglaltságok nem keresztezik azokat. Rendszeres az ellenőrzés is, az értékelés bekerül a naplóba és a bizonyítványba, tehát mindenképpen komolyan kell venni. Épp a rendszeresség egyik hozománya az is, hogy megnőtt a vásár- és ünnepnapokon rendszeresen templomba járó gyermekek és szülők száma.

Miben látja a hitébresztés és a hitátadás nehézségeit a mai társadalmi helyzetben?

1990 óta az óvodákban és az általános iskola 3. osztályában tanítok, valamint elsőáldozási és bérmálási felkészítést végzek. Úgy látom, a gyermekeket minden érdekli, ami igaz és szent, így a bibliai történetek is. A hitébresztés és -átadás egyik nehézsége abból fakad, hogy azok a felnőtt generációk, amelyek alig kaptak vallási ismereteket, a hit és annak következményei nélkül élnek. Gyermekeik és unokáik, ha járnak is hittanórára, semmilyen példát nem láthatnak otthon. Velük nagyon nehéz a foglalkozás, de úgy gondolom, megéri a fáradságot.

A hitre nevelés régebben a családi körben természetes és egyszerű módon történt. Jenő atya is otthonról hozta a vallásosságát. Hogyan emlékszik vissza gyermekkorára?

Nagyon vallásos szüleim voltak. Édesapám ferences harmadrendi volt, édesanyám méltó párja. Édesapám – a ferences atyák megbízásából – személyesen vitte be Kovács Sándor püspökhöz a Rákosi-éra által már nem engedélyezett bíborosi iratokat. Engem is magával szokott vinni a Püspökvárba, négyéves voltam akkor. Attól fogva életem a templom és környezete köré fonódott. Hamarosan ministrálni kezdtem, előbb a domonkos, majd a ferences templomban, végül a Székesegyházban és a püspöki kápolnában. A nagyobbik öcsém is ministrált, de a kisebbikkel is együtt mentünk minden vasárnap a szentmisékre. Ez magától értetődő volt a családunkban.

Hol tanult? Volt-e példaképe a tanárai, professzorai között?

A középiskolát Szombathelyen, a Nagy Lajos Gimnáziumban kezdtem. Szüleim úgy gondolták, hogy pap lehetek úgy is, ha nem hagyom el a szülői házat, de ez csak alig két évig tartott. 1960. május 26-án – négy társammal együtt – elbocsátottak a gimnáziumból, mert a püspöki miséken asszisztáltunk. Ekkor 13 hónapra a sárvári gimnáziumba kerültem, majd a 4. osztályt a győri Bencés Gimnáziumban végeztem el, és ott is érettségiztem. A teológiai tanulmányokat, majd utána a könyvtár és levéltár szakot Budapesten végeztem. Úgy érzem, hogy lélekben örök hálával tartozom a szombathelyi atyáknak, akik a nagyon nehéz politikai helyzetben hősiesen álltak helyt, a mindennapokban mutatták meg hősies szeretetüket Mesterük iránt. Azt hiszem, az ő példájuk vonzott, hogy majd én is beálljak közéjük. Azért is hálát adok az isteni gondviselésnek, hogy mindenhol kiváló tanárain, professzoraim voltak. A bencés gimnáziumi koromból így emlékszem vissza dr. Holenda Barnabás igazgatóra, Jáki Zénó atyára és az osztályfőnökünkre, Nádasai Alfonz atyára. A teológián nagy hatást gyakorolt ránk Gál Ferenc professzor úr, akinek szavai most is az emlékezetemben élnek, Szörényi Andor professzor úr, akinél bibliumból doktoráltam, de a többi professzorom és a központi szeminárium egész légköre is.

Vannak-e világi segítői a plébániáján? Mi az, amit szeretne megvalósítani a lelkipásztori munkában, a közösségi élet területén?

Világi segítóm többek között a hitoktatóm, Ódorné Rácz Krisztina, aki Gércéről jár hozzánk. A hitoktatáson túl minden, az ifjúsággal kapcsolatos kérdést megbeszélünk, így eredményeink az ő érdemei is. Sokat segít a karitás szervezet és a családközösség, közös tervünk, hogy ezt a kapcsolatot elmélyítsük, hogy a lelkipásztori munka még eredményesebb, a közösségi élet még elmélyültebb legyen. Erre kínálnak lehetőséget a közös zarándoklatok, az egyházmegyei és plébániai családközösségi találkozások, amelyek mind-mind maradandó és szép emléket hagynak a résztvevőkben.

A pap Isten embere. Ön hogyan, miben tapasztalta meg e kijelentés valódiságát?

Úgy látom, papságom igazi lényege az, ami Jézus evangéliumának és az Egyház tanításának, gyakorlati magatartásának is a lényege: Isten hozzánk lehajló irgalmát és megbocsátó szeretetét hirdetni. Ebbe beletartozik a másik ember elfogadása, tisztelete és megbecsülése is. Ha én is ezen az úton járok, akkor a másik megérzi, hogy Isten elsősorban nem büntetni, elvetni, hanem irgalmában felemelni és így üdvözíteni akarja. Ez pedig az evangéliumi öröme sarkall, amit meg kell éreznie híveimnek és mindazoknak, akik közel kerülnek hozzám. Ezáltal válok Isten emberévé és Jézus ügyének apostolává.

Salamon Viktória

A HÓNAP KÖNYVE

A TORINÓI
LEPEL
ÜZENETE

LÁTTA ÉS HITT

Miért kaptuk Istentől a torinói halotti leplet? Hogyan tanít ez a különleges ereklye Istenről, Jézusról, emberségről, szenvedésről és szeretetről? Giuseppe Ghiberti, a torinói lepel kivételes ismerője, s több mint fél évszázada gyakori szemlélője arra hív, hogy vele együtt keressünk választ ezekre a kérdésekre. A lepelnek üzenete van számunkra, amelyhez nem a részletekbe vesző tudományos elemzéssel, hanem a türelmes és szeretetteljes elmélkedéssel és szemlélődéssel közelíthetünk.

(80 oldal, puhatáblás kivitel)

**A KIADVÁNY 2015. FEBRUÁR 1. ÉS 28. KÖZÖTT
1.490 FT HELYETT 990 FT-OS EGYSÉGÁRON
VÁSÁROLHATÓ MEG A MARTINUS KÖNYVESBOLTBAN.**

**A FENTI ÁR A SZÁLLÍTÁSI DÍJAT NEM TARTALMAZZA!
5 DB VAGY A FÖLÖTTI MEGRENDELÉS ESETÉN A POSTAKÖLTSÉGET ÁTVÁLLALJUK!**

Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó + Martinus Könyvesbolt
9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3. + 9701 Szombathely, Pf. 41.
Telefon: 94/513-191 + Mobil: 30/659-7320 (mátrix)
E-mail: info@martinuskiado.hu + Webáruház: www.martinuskiado.hu

Fórum a Szombathelyi Egyházmegye életéről, értékeiről és lehetőségeiről

„Egyengessétek az Úr ösvényeit!” (Mt 3,3) mottóval 2015. március 7-én, szombaton 9 és 16 óra között fórumot tartanak a Szombathelyi Egyházmegye életéről, értékeiről és lehetőségeiről a Martineum Felnőttképző Akadémián.

A szervezők várnak mindenkit, aki megosztható gondolattal, elképzeléssel, ötlettel vagy vágygal rendelkezik hitünk megéléséhez és elmélyítéséhez, valamint életünk jobbá tételéhez. Azokra is számítanak, akik mindezzel kapcsolatban pusztán kérdéseket vagy feloldatlanságot hordoznak magukban. A szervezők azokat is várják, akik a fórumnak csak egy részén tudnak jelen lenni. A részvétel ingyenes, délből egyszerű, hideg étellel látnak vendégül minden jelenlevőt.

„Hisszük, hogy együtt képesek vagyunk útrakelni és az úton járni.”

További információ:

Internet: www.martineum.hu

E-mail: akademia@martineum.hu

Telefon: 94/514-340

A Szentatya február havi imaszándékai

Egyetemes szándék: Hogy a börtönök lakóinak, különösen is a fiataloknak, legyen lehetőségük az emberhez méltó élet újraépítésére.

Evangelizációs szándék: Hogy az elváltak befogadásra és támogatásra találjanak a keresztény közösségben.

Humor

A ritka könyvek gyűjtője összefut egy férfival, aki elmondja neki, hogy épp most dobott ki egy régi, szakadt Bibliát, ami ősidők óta ott porosodott a háza padlásán.

– Valami Guten... vagy kicsoda nyomtatta ki.

– Csak nem Gutenberg? – kérdezi a könyvgyűjtő elképedve. – Hisz akkor maga a legritkább könyvek egyikét dobta a szemébe! Egy Gutenberg bibliát a minap árvereztek el nyolc millió dollárért!

– Na, hát az enyém egy centet sem ért volna – mondja nagy nyugodtan az ember. – Valami Luther Márton ugyanis összefirkálta az elejét.